

Sygn. akt **II AKa 27/17**

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 lipca 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie, II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Janusz Jaromin (spr.)
Sędziowie:	SA Andrzej Wiśniewski SA Urszula Iwanowska
Protokolant:	st. sekr. sądowy Jorella Atraszkiewicz

przy udziale Prokuratora Prokuratury Rejonowej Szczecin-Niebuszewo Anny Zapor

po rozpoznaniu w dniu 27 lipca 2017 r. sprawy

1) **Z. S. (1)**

oskarżonego z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

2) **S. K. (1)**

oskarżonej z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i inne

3) **A. S.**

oskarżonej z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i inne

4) **K. H.**

oskarżonej z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

5) **T. R.**

oskarżonego z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

na skutek apelacji wniesionej przez prokuratora i obrońcę oskarżonych

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie

z dnia 30 listopada 2016 r., sygn. akt III K 98/15

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

1. w zakresie czynu przypisanego S. K. (1) w pkt 3 części dyspozytywnej (czyn opisany w pkt VII części wstępnej) i A. S. w pkt 4 (czyn opisany w pkt XIV części wstępnej) ustala, iż wartość zawyżonego zasiłku z tytułu ubezpieczenia chorobowego oraz zasiłku opiekuńczego wynosi łącznie 211.437,32 zł.,

2. w zakresie czynu przypisanego S. K. (1) w pkt 3 części dyspozytywnej (czyn opisany w pkt IX części wstępnej) i T. R. w pkt 6 (czyn opisany w pkt XVI części wstępnej) ustala, iż wartość zawyżonego zasiłku z tytułu ubezpieczenia chorobowego oraz zasiłku opiekuńczego wynosi łącznie 173.927,99 zł.,

3. na podstawie art. 69 § 1 kk i 70 §1 kk w zw. z art. 4 § 1 kk wykonanie orzeczonych wobec Z. S. (1) i T. R. kar pozbawienia wolności warunkowo zawiesza na okres 5 (pięciu) lat,

4. na podstawie art. 46 § 1 kk orzeka obowiązek naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwami poprzez zapłatę na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.:

- w zakresie czynu przypisanego w pkt 2 (czyn opisany w pkt VI części wstępnej) i pkt 3 (czyn opisany w pkt XII części wstępnej) od Z. S. (1) i S. K. (1) solidarnie kwotę 204.628,96 zł. (dwieście cztery tysiące sześćset dwadzieścia osiem i 96/100),

- w zakresie czynu przypisanego w pkt 4 (czyn opisany w pkt XIII części wstępnej) i pkt 3 (czyn opisany w pkt VIII części wstępnej) od A. S. i S. K. (1) solidarnie kwotę 525.601,66 zł. (pięćset dwadzieścia pięć tysięcy sześćset jeden i 66/100),

- w zakresie czynu przypisanego w pkt 4 (czyn opisany w pkt XIV części wstępnej) i pkt 3 (czyn opisany w pkt VII części wstępnej) od A. S. i S. K. (1) solidarnie kwotę 211.437,32 zł. (dwieście jedenaście tysięcy czterysta trzydzieści siedem i 32/100),

- w zakresie czynu przypisanego w pkt 5 (czyn opisany w pkt XV części wstępnej) i pkt 3 (czyn opisany w pkt X części wstępnej) od K. H. i S. K. (1) solidarnie kwotę 81.110,92 zł. (osiemdziesiąt jeden tysięcy sto dziesięć i 92/100),

- w zakresie czynu przypisanego w pkt 6 (czyn opisany w pkt XVI części wstępnej) i pkt 3 (czyn opisany w pkt IX części wstępnej) od T. R. i S. K. (1) solidarnie kwotę 173.927,99 zł. (sto siedemdziesiąt trzy tysiące dziewięćset dwadzieścia siedem i 99/100),

- w zakresie czynu przypisanego w pkt 3 (czyn opisany w pkt XI części wstępnej) od S. K. (1) kwotę 102.446,44 zł. (sto dwa tysiące czterysta czterdzieści sześć i 44/100);

II. w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

III. zasądza od oskarżonych: S. K. (1), Z. S. (1), K. H., A. S. i T. R. wydatki za postępowanie odwoławcze w częściach równych i wymierza im opłaty za obie instancje:

od S. K. (1) w kwocie 2300 (dwa tysiące trzysta) złotych, od Z. S. (1) i A. S. w kwocie 1300 (tysiąc trzysta) złotych i od K. H. i T. R. w kwocie 1180 (tysiąc sto osiemdziesiąt) złotych.

Urszula Iwanowska Janusz Jaromin Andrzej Wiśniewski

Sygn. akt II AKa 27/17

UZASADNIENIE

P. K. został oskarżony o to, że:

I. W okresie od 23 maja 2011r. do 6 lutego 2013r. w S., działając wspólnie i w porozumieniu z S. K. (1), w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w celu osiągnięcia korzyści doprowadził do niekorzystnego rozporządzenia mieniem ZUS Oddział w S. w ten sposób, że działając jako prokurent (...)sp. z o.o. wraz z S. K. (1) działającą jako prezes zarządu (...)sp.

z o. o. po uprzednim zawarciu z A. S. umowy o pracę na stanowisku członka zarządu ustalił dla niej wynagrodzenie w zawyżonej wysokości, nieadekwatne do rodzaju, jakości pracy oraz kwalifikacji zatrudnionej, niewspółmiernie wysokie w stosunku do średniego rynkowego wynagrodzenia na podobnych stanowiskach i nieadekwatnego do sytuacji finansowej (...) sp. z o.o. w kwocie 34.348,70 zł miesięcznie, wprowadzając pracowników ZUS w błąd co do faktu wykonywania przez A. S. pracy we wskazanym zakresie, co do faktu uzyskiwania przez nią dochodów we wskazanej wysokości i wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, w wyniku czego A. S. uzyskała zasiłek z tytułu ubezpieczenia chorobowego oraz zasiłek opiekuńczy w łącznej kwocie 525.610,66 zł stanowiącej mienie w znacznej wartości, czym działał na szkodę ZUS O/S.

tj. o czyn z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 294 § 1 kk w zw. z art. 12 kk

II. W okresie od 2 listopada 2011r. do 1 września 2013r. w S. działając wspólnie i w porozumieniu z S. K. (1), w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadził do niekorzystnego rozporządzenia mieniem ZUS Oddział w S. w ten sposób, że działając jako prokurent (...) sp. z o.o. wraz z S. K. (1) działającą jako prezes zarządu (...) sp. z o.o. po uprzednim zawarciu z T. R. umowy o pracę na stanowisku dyrektora pionu technicznego ustalił dla niego wynagrodzenie w zawyżonej wysokości, nieadekwatne do rodzaju, jakości pracy oraz kwalifikacji zatrudnionego, niewspółmiernie wysokie w stosunku do średniego rynkowego wynagrodzenia na podobnych stanowiskach i nieadekwatnego do sytuacji finansowej (...) sp. z o.o. w kwocie 27.000 zł miesięcznie, wprowadzając pracowników ZUS w błąd co do faktu wykonywania przez T. R. pracy we wskazanym zakresie, co do faktu uzyskiwania przez niego dochodów we wskazanej wysokości i wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, w wyniku czego T. R. uzyskał zasiłek z tytułu ubezpieczenia chorobowego oraz zasiłek opiekuńczy w łącznej kwocie 178.310,213 zł, czym działał na szkodę ZUS O/S.

tj. o czyn z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 12 kk

III. W okresie od 23 maja 2011r. do 6 lutego 2013r. w S. działając wspólnie i w porozumieniu z A. S. w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadził do niekorzystnego rozporządzenia mieniem ZUS Oddział w S. w ten sposób, że działając jako prokurent (...)sp. z o.o. wraz z A. S. działającą jako członek zarządu (...)Sp. z o.o. po uprzednim zawarciu z S. K. (1) umowy o pracę na stanowisku prezesa zarządu ustalił dla niej wynagrodzenie w zawyżonej wysokości, nieadekwatne do rodzaju, jakości pracy oraz kwalifikacji zatrudnionej, niewspółmiernie wysokie w stosunku do średniego rynkowego wynagrodzenia na podobnych stanowiskach i nieadekwatnego do sytuacji finansowej(...) w kwocie 37.219,24 zł wprowadził pracowników ZUS w błąd co do faktu wykonywania przez S. K. (1) pracy we wskazanym zakresie, co do faktu uzyskiwania przez nią dochodów we wskazanej wysokości i wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, w wyniku czego S. K. (1) uzyskała zasiłek z tytułu ubezpieczenia chorobowego i opiekuńczego w łącznej kwocie 215.439,84 zł stanowiącej mienie znacznej wartości, czym działał na szkodę ZUS O/S.

tj. o czyn z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 294 § 1 kk w zw. z art. 12 kk

IV. W okresie od 1 września 2009r. w S. działając w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, doprowadził do niekorzystnego rozporządzenia mieniem ZUS Oddział w S. w ten sposób, że po uprzednim zawarciu umowy o pracę w firmie (...) na stanowisku menedżer administracji uzyskał wynagrodzenie w zawyżonej wysokości nieadekwatne do rodzaju, jakości pracy oraz kwalifikacji, niewspółmiernie wysokie w stosunku do średniego rynkowego wynagrodzenia na podobnych stanowiskach i nieadekwatnego do sytuacji finansowej (...) w kwocie 7.900 i wprowadził pracowników ZUS w błąd co do faktu wykonywania pracy we wskazanym zakresie, co do faktu uzyskiwania dochodów we wskazanej wysokości i wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, w wyniku czego uzyskał zasiłek w zawyżonej wysokości - kwocie 142.804, 32 zł, czym działał na szkodę ZUS O/S.

tj. o czyn z art. 286 § 1 kk w zw. z art 12 kk

V. W okresie od 22 sierpnia 2011r. do 1 stycznia 2013r. w S. w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadził do niekorzystnego rozporządzenia mieniem ZUS Oddział w S. w ten sposób, że działając jako prezes (...)sp. z o.o. po uprzednim zawarciu z B. N. umowy o pracę na stanowisku dyrektora technicznego ustalił dla niej wynagrodzenie w zawyżonej wysokości, nieadekwatne do rodzaju, jakości pracy oraz kwalifikacji zatrudnionej, niewspółmiernie wysokie w stosunku do średniego rynkowego wynagrodzenia na podobnych stanowiskach i nieadekwatnego do sytuacji finansowej(...) sp. z o.o. w kwocie 25.500 zł miesięcznie, wprowadził pracowników ZUS w błąd co do faktu wykonywania przez B. N. pracy we wskazanym zakresie, co do faktu uzyskiwania dochodów we wskazanej wysokości i wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, w wyniku czego B. N. uzyskała zasiłek z tytułu ubezpieczenia chorobowego w zawyżonej wysokości - w łącznej kwocie 155.267,62 zł, czym działał na szkodę ZUS O/S.

tj. o czyn z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 12 kk

Z. S. (1), został oskarżony o to, że:

VI. W okresie od 3 stycznia 2011r. do 31 maja 2014r. w S. działając wspólnie i w porozumieniu z S. K. (1), w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadził do niekorzystnego rozporządzenia mieniem ZUS Oddział w S. w ten sposób, że po uprzednim podpisaniu z S. K. (1) prowadzącą jednoosobową działalność gospodarczą (...)umowy o pracę na stanowisku key account manager ustalił dla siebie wynagrodzenie w zawyżonej wysokości, nieadekwatne do rodzaju, jakości pracy oraz kwalifikacji zatrudnionego, niewspółmiernie wysokie w stosunku do średniego rynkowego wynagrodzenia na podobnych stanowiskach i nieadekwatnego do sytuacji finansowej (...) w kwocie 20.000 zł miesięcznie, wprowadzając pracowników ZUS w błąd co do faktu wykonywania pracy we wskazanym zakresie, co do faktu uzyskiwania dochodów we wskazanej wysokości, co do wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, w wyniku czego, wskutek zwolnień chorobowych uzyskał zasiłek z tytułu ubezpieczenia społecznego w zawyżonej wysokości - w łącznej kwocie 241.516,54 zł, stanowiącej mienie znacznej wartości, czym działał na szkodę ZUS O/S.

tj. o czy z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 294 § 1 kk w zw. z art. 12 kk

S. K. (1) została oskarżona o to, że:

VII. W okresie od 23 maja 2011r. do 20 maja 2013r. w S. działając wspólnie i w porozumieniu z P. K. i A. S., w wykonaniu z góry powziętego zamiaru w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadziła do niekorzystnego rozporządzenia mieniem ZUS Oddział w S. w ten sposób, że po uprzednim podpisaniu z P. K. działającym jako prokurent(...) sp. z o.o. i A. S. działającą jako członek zarządu (...) sp. z o.o. umowy o pracę na stanowisku prezesa zarządu (...) sp. z o.o. ustaliła dla siebie wynagrodzenie w zawyżonej wysokości nieadekwatne do rodzaju, jakości pracy oraz kwalifikacji, niewspółmiernie wysokie w stosunku do średniego rynkowego wynagrodzenia na podobnych stanowiskach i nieadekwatne do sytuacji finansowej (...) sp. z o.o. w kwocie 37.219,24 zł miesięcznie, wprowadzając pracowników ZUS w błąd co do faktu wykonywania pracy we wskazanym zakresie, co do faktu uzyskiwania dochodów we wskazanej wysokości i wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, w wyniku czego, wskutek zwolnień chorobowych i wykorzystania świadczeń opiekuńczych uzyskała zasiłek z tytułu ubezpieczenia chorobowego oraz zasiłek opiekuńczy w zawyżonej wysokości - w łącznej kwocie 215.439,84 zł, stanowiącej mienie znacznej wartości, czym działała na szkodę ZUS Oddział w S.

tj. o czyn z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 294 § 1 kk w zw. z art. 12 kk

VIII. W okresie od 23 maja 2011r. do 23 września 2013r. w S., działając wspólnie i w porozumieniu z P. K. i A. S., w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadziła do niekorzystnego rozporządzenia mieniem ZUS Oddział w S. w ten sposób, że działając jako prezes zarządu (...)sp. z o.o. wraz z P. K. działającym jako prokurent (...)sp. z o.o. po uprzednim zawarciu z A. S. umowy o pracę na stanowisku członka zarządu ustaliła dla niej wynagrodzenie w zawyżonej wysokości, nieadekwatne do rodzaju, jakości pracy

oraz kwalifikacji zatrudnionej, niewspółmiernie wysokie w stosunku do średniego rynkowego wynagrodzenia na podobnych stanowiskach i nieadekwatnego do sytuacji finansowej (...) sp. z o.o. w kwocie 34.348,70 zł miesięcznie, wprowadzając pracowników ZUS w błąd co do faktu wykonywania przez A. S. pracy we wskazanym zakresie, co do faktu uzyskiwania przez nią dochodów we wskazanej wysokości i wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, w wyniku czego A. S., wskutek zwolnień chorobowych i wykorzystania świadczeń opiekuńczych uzyskała zasiłek z tytułu ubezpieczenia chorobowego oraz zasiłek opiekuńczy w zawyżonej wysokości - w łącznej kwocie 525.610,66 zł stanowiącej mienie w znacznej wartości, czym działała na szkodę ZUS O/S.

tj. o czyn z art. 286 § 1 kk w zw. z art 294 § 1 kk w zw. z art 12 kk

IX. W okresie od 2 listopada 2011r. do 1 września 2013r. w S. działając wspólnie i w porozumieniu z P. K. i T. R., w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadziła do niekorzystnego rozporządzenia mieniem ZUS Oddział w S. w ten sposób, że działając jako prezes zarządu (...)sp. z o.o. wraz z P. K. działającym jako prokurent (...) sp. z o.o. po uprzednim zawarciu z T. R. umowy o pracę na stanowisku dyrektora pionu technologii i systemów ustaliła dla niego wynagrodzenie w zawyżonej wysokości, nieadekwatne do rodzaju, jakości pracy oraz kwalifikacji zatrudnionego, niewspółmiernie wysokie w stosunku do średniego rynkowego wynagrodzenia na podobnych stanowiskach i nieadekwatnego do sytuacji finansowej (...)sp. z o.o. w kwocie 27.000 zł miesięcznie, wprowadzając pracowników ZUS w błąd co do faktu wykonywania przez T. R. pracy we wskazanym zakresie, co do faktu uzyskiwania przez niego dochodów we wskazanej wysokości i wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, w wyniku czego T. R., wskutek zwolnień chorobowych i wykorzystania świadczeń opiekuńczych uzyskał zasiłek z tytułu ubezpieczenia chorobowego oraz zasiłek opiekuńczy w zawyżonej wysokości - łącznej kwocie 178.310,213 zł, czym działała na szkodę ZUS O/S.

tj. o czyn z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 12 kk

X. W okresie od 26 marca 2012r. do 31 sierpnia 2013r. w S. działając wspólnie i w porozumieniu z K. H. w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadziła do niekorzystnego rozporządzenia mieniem ZUS Oddział w S. w ten sposób, że jako prowadząca jednoosobową działalność gospodarczą (...) po uprzednim zawarciu z K. H. umowy o pracę na stanowisku dyrektora ds. koordynacji projektów unijnych ustaliła dla niej wynagrodzenie w zawyżonej wysokości, nieadekwatne do rodzaju, jakości pracy oraz kwalifikacji zatrudnionej, niewspółmiernie wysokie w stosunku do średniego rynkowego wynagrodzenia na podobnych stanowiskach i nieadekwatnego do sytuacji finansowej (...) w kwocie 25.500 zł, wprowadzając pracowników ZUS w błąd co do faktu wykonywania przez K. H. pracy we wskazanym zakresie, co do faktu uzyskiwania przez nią dochodów we wskazanej wysokości i wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, w wyniku czego K. H., wskutek zwolnień chorobowych i wykorzystania świadczeń opiekuńczych uzyskała zasiłek z tytułu ubezpieczenia chorobowego oraz zasiłek opiekuńczy w zawyżonej wysokości - w łącznej kwocie 89.404,48 zł, czym działała na szkodę ZUS O/S.

tj. o czyn z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 12 kk

XI. W okresie od 1 września 2008r. do 14 kwietnia 2012r. w S. w S. działając wspólnie i w porozumieniu z P. K. w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadziła do niekorzystnego rozporządzenia mieniem ZUS Oddział w S. w ten sposób, że prowadząc jednoosobową działalność gospodarczą (...) po uprzednim zawarciu z P. K. umowy o pracę na stanowisku menedżera administracji ustaliła dla niego wynagrodzenie w zawyżonej wysokości nieadekwatne do rodzaju, jakości pracy oraz kwalifikacji, niewspółmiernie wysokie w stosunku do średniego rynkowego wynagrodzenia na podobnych stanowiskach i nieadekwatnego do sytuacji finansowej (...) w kwocie 7.900 zł miesięcznie, wprowadzając pracowników ZUS w błąd co do faktu wykonywania przez P. K. pracy we wskazanym zakresie, co do faktu uzyskiwania przez niego dochodów we wskazanej wysokości i wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, w wyniku czego P. K., wskutek zwolnień chorobowych uzyskał zasiłek z tytułu ubezpieczenia chorobowego w zawyżonej wysokości - w łącznej kwocie 142.804, 32 zł, czym działała na szkodę ZUS O/S.

tj. o czyn z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 12 kk

XII. W okresie od 3 stycznia 2011 r. do 31 maja 2014r. w S. działając wspólnie i w porozumieniu ze Z. S. (1), w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadziła do niekorzystnego rozporządzenia mieniem ZUS Oddział w S. w ten sposób, że prowadząc jednoosobową działalność gospodarczą (...) po uprzednim zawarciu ze Z. S. (1) umowy o pracę na stanowisku key account manager ustaliła dla niego wynagrodzenie w zawyżonej wysokości, nieadekwatne do rodzaju, jakości pracy oraz kwalifikacji zatrudnionego, niewspółmiernie wysokie w stosunku do średniego rynkowego wynagrodzenia na podobnych stanowiskach i nieadekwatnego do sytuacji finansowej (...) w kwocie 20.000 zł miesięcznie, wprowadzając pracowników ZUS w błąd co do faktu wykonywania przez Z. S. (1) pracy we wskazanym zakresie, co do faktu uzyskiwania przez niego dochodów we wskazanej wysokości i wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, w wyniku czego Z. S. (1), wskutek zwolnień chorobowych uzyskał zasiłek z tytułu ubezpieczenia chorobowego w zawyżonej wysokości - w łącznej kwocie 241.516,54 zł, stanowiącej mienie znacznej wartości czym działała na szkodę ZUS O/S.

tj. o czyn z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 294 § 1 kk w zw. z art. 12 kk

A. S. została oskarżona o to, że:

XIII. W okresie od 23 maja 2011r. do 26 września 2013r. w S., działając wspólnie i w porozumieniu z S. K. (1) i P. K., w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadziła do niekorzystnego rozporządzenia mieniem ZUS Oddział w S. w ten sposób, że po uprzednim podpisaniu z P. K. działającym jako prokurent(...) sp. z o.o. i S. K. (1) działającą jako prezes zarządu (...)sp. z o.o. umowy o pracę na stanowisku członka zarządu ustaliła dla siebie wynagrodzenie w zawyżonej wysokości nieadekwatne do rodzaju, jakości pracy oraz kwalifikacji zatrudnionej, niewspółmiernie wysokie w stosunku do średniego rynkowego wynagrodzenia na podobnych stanowiskach i nieadekwatnego do sytuacji finansowej (...)sp. z o.o. w kwocie 34.348,70 zł miesięcznie, wprowadzając pracowników ZUS w błąd co do faktu wykonywania pracy we wskazanym zakresie, co do faktu uzyskiwania dochodów we wskazanej wysokości i wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, w wyniku czego wskutek zwolnień chorobowych i korzystając ze świadczeń opiekuńczych uzyskała zasiłek z tytułu ubezpieczenia chorobowego oraz zasiłek opiekuńczy w zawyżonej wysokości - w łącznej kwocie 525.610,66 zł, stanowiącej mienie w znacznej wartości, czym działała na szkodę ZUS O/S.

tj. o czyn z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 294 § 1 kk w zw. z art. 12 kk

XIV. W okresie od 23 maja 2011r. do 23 września 2013r. w S., działając wspólnie i w porozumieniu z P. K. i S. K. (1), w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadziła do niekorzystnego rozporządzenia mieniem ZUS Oddział w S. w ten sposób, że działając jako członek zarządu (...)sp. z o.o. wraz z P. K. działającym jako prokurent (...)sp. z o.o. po uprzednim zawarciu z S. K. (1) umowy o pracę na stanowisku prezesa zarządu ustaliła dla niej wynagrodzenie w zawyżonej wysokości, nieadekwatne do rodzaju, jakości pracy oraz kwalifikacji zatrudnionej, niewspółmiernie wysokie w stosunku do średniego rynkowego wynagrodzenia na podobnych stanowiskach i nieadekwatnego do sytuacji finansowej (...) sp. z o.o. w kwocie 37.219,24 zł miesięcznie, wprowadzając pracowników ZUS w błąd co do faktu wykonywania przez S. K. (1) pracy we wskazanym zakresie, co do faktu uzyskiwania przez nią dochodów we wskazanej wysokości i wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, w wyniku czego S. K. (1) wskutek zwolnień chorobowych i korzystając ze świadczeń opiekuńczych uzyskała zasiłek z tytułu ubezpieczenia chorobowego oraz zasiłek opiekuńczy w zawyżonej wysokości - w łącznej kwocie 215.439,84 zł, stanowiącej mienie w znacznej wartości, czym działała na szkodę ZUS O/S.

tj. o czyn z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 294 § 1 kk w zw. z art. 12 kk

K. H. została oskarżona o to, że:

XV. W okresie od 26 marca 2012r. do 31 sierpnia 2013r. w S. działając wspólnie i w porozumieniu z S. K. (1), w wykonaniu z góry powziętego zamiaru w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadziła do niekorzystnego

rozporządzenia mieniem ZUS Oddział w S. w ten sposób, że po uprzednim podpisaniu z S. K. (1) prowadzącą jednoosobową działalność gospodarczą(...) umowy o pracę na stanowisku dyrektora ds. koordynacji projektów unijnych, ustaliła dla siebie wynagrodzenie w zawyżonej wysokości, nieadekwatne do rodzaju, jakości pracy oraz kwalifikacji zatrudnionej, niewspółmiernie wysokie w stosunku do średniego rynkowego wynagrodzenia na podobnych stanowiskach i nieadekwatnego do sytuacji finansowej (...) w kwocie 25,500 zł, wprowadzając pracowników ZUS w błąd co do faktu wykonywania pracy we wskazanym zakresie, co do faktu uzyskiwania dochodów we wskazanej wysokości i wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, w wyniku czego, wskutek zwolnień chorobowych uzyskała zasiłek z tytułu ubezpieczenia chorobowego w zawyżonej wysokości - w łącznej kwocie 89.404,48 zł, czym działała na szkodę ZUS O/S.

tj. o czyn z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 12 kk

T. R. został oskarżony o to, że:

XVI. W okresie od 2 listopada 2011 r. do 1 września 2013r. w S. działając wspólnie i w porozumieniu z S. K. (1) i P. K., w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadził do niekorzystnego rozporządzenia mieniem ZUS Oddział w S. w ten sposób, że po uprzednim podpisaniu z P. K. działającym jako prokurent (...) sp. z o.o. oraz z S. K. (1) działającą jako prezes zarządu (...) sp. z o.o. umowy o pracę na stanowisku dyrektora pionu technologicznego ustalił dla siebie wynagrodzenie w zawyżonej wysokości, nieadekwatne do rodzaju, jakości pracy oraz kwalifikacji zatrudnionego, niewspółmiernie wysokie w stosunku do średniego rynkowego wynagrodzenia na podobnych stanowiskach i nieadekwatnego do sytuacji finansowej(...)sp. z o.o. w kwocie 27.000 zł miesięcznie, wprowadzając pracowników ZUS w błąd co do faktu wykonywania pracy we wskazanym zakresie, co do faktu uzyskiwania dochodów we wskazanej wysokości i wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, w wyniku czego, wskutek zwolnień chorobowych i korzystając ze świadczeń opiekuńczych uzyskał zasiłek z tytułu ubezpieczenia chorobowego oraz zasiłek opiekuńczy w łącznej kwocie 178.310,213 zł, czym działał na szkodę ZUS O/S.

tj. o czyn z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 12 kk.

Sąd Okręgowy w Szczecinie wyrokiem z dnia 30 listopada 2016 r., sygn. akt III K 98/15:

1. na podstawie art. 17 § 1 pkt 5 kpk w zw. z art. 414 § 1 kpk, umorzył postępowanie przeciwko P. K.;
2. oskarżonego Z. S. (1) uznał za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu, ustalając, że działał w okresie od 3 stycznia 2011 r. do 5 marca 2013 r. i uzyskał zasiłek z tytułu ubezpieczenia społecznego w wysokości 204.628,96 zł i za to, na podstawie art. 286 § 1 kk w zw. z art. 294 § 1 kk w zw. z art. 12 kk i art. 33 § 2 kk, wymierzył mu karę w wysokości 2 (dwóch) lat pozbawienia wolności i grzywnę w wymiarze 100 stawek dziennych po 50 zł każda;
3. oskarżoną S. K. (1) uznał za winną popełnienia zarzucanych jej czynów i za to wymierzył jej kary :
 - za czyn opisany w punkcie VII, uznając, że czynu tego dopuściła się wspólnie i w porozumieniu z A. S. i inną ustaloną osobą, na podstawie art. 286 § 1 kk w zw. z art. 294 § 1 kk w zw. z art. 12 kk i art. 33 § 2 kk w zw. z art. 4 § 1 kk, 1 (jednego) roku pozbawienia wolności i grzywny w wysokości 100 stawek dziennych po 50 zł każda;
 - za czyn opisany w punkcie VIII, ustalając, że czynu tego dopuściła się w okresie od 23 maja 2011 r. do 26 września 2013 r., uznając, że czynu tego dopuściła się wspólnie i w porozumieniu z A. S. i inną ustaloną osobą, na podstawie art. 286 § 1 kk w zw. z art. 294 § 1 kk w zw. z art. 12 kk i 33 § 2 kk w zw. z art. 4 § 1 kk, 1 (jednego) roku pozbawienia wolności i grzywny w wysokości 100 stawek dziennych po 50 zł każda;
 - za czyn opisany w punkcie IX, uznając, że czynu tego dopuściła się wspólnie i w porozumieniu z T. R. i inną ustaloną osobą, na podstawie art. 286 § 1 kk w zw. z art. 12 kk i art. 33 § 2 kk w zw. z art. 4 § 1 kk, 1 (jednego) roku pozbawienia wolności i grzywny w wysokości 100 stawek dziennych po 50 zł każda;

- za czyn opisany w punkcie X, ustalając, że działała w okresie od 26 marca 2012r. do 31 stycznia 2013 r., i uzyskała zasiłek z tytułu ubezpieczenia chorobowego w wysokości 81.110,92 zł, na podstawie art. 286 § 1 kk w zw. z art. 12 kk i art. 33 § 2 kk w zw. z art. 4 § 1 kk, 1 (jednego) roku pozbawienia wolności i grzywny w wysokości 100 stawek dziennych po 50 zł każda;

- za czyn opisany w punkcie XI, ustalając, że czynu tego dopuściła się w okresie od 1 września 2008 r. do 17 kwietnia 2012 r., uznając, że czynu tego dopuściła się wspólnie i w porozumieniu z inną ustaloną osobą, i uzyskała zasiłek w wysokości 102.446,44 zł, na podstawie art. 286 § 1 kk w zw. z art. 12 kk i 33 § 2 kk w zw. z art. 4 § 1 kk, 1 (jednego) roku pozbawienia wolności i grzywny w wysokości 100 stawek dziennych po 50 zł każda;

- za czyn opisany w punkcie XII, ustalając, że działała w okresie od 3 stycznia 2011 r. do 5 marca 2013 r. i uzyskała zasiłek z tytułu ubezpieczenia społecznego w wysokości 204.628,96 zł na podstawie art. 286 § 1 kk w zw. z art. 294 § 1 kk w zw. z art. 12 kk i art. 33 § 2 kk w zw. z art. 4 § 1 kk, 1 (jednego) roku pozbawienia wolności i grzywny w wysokości 100 stawek dziennych po 50 zł każda;

4. oskarżoną A. S., uznał za winną popełnienia zarzucanych jej czynów i za to wymierzył jej kary :

- za czyn opisany w punkcie XIII, ustalając, że czynu tego dopuściła się w okresie od 23 maja 2011 r. do 26 września 2013 r., wspólnie i w porozumieniu z S. K. (1) i inną ustaloną osobą, na podstawie art. 286 § 1 kk w zw. z art. 294 § 1 kk w zw. z art. 12 kk i art. 33 § 2 kk w zw. z art. 4 § 1 kk, 1 (jednego) roku pozbawienia wolności i grzywny w wysokości 100 stawek dziennych po 50 zł każda;

- za czyn opisany w punkcie XIV, ustalając, że czynu tego dopuściła się w okresie od 23 maja 2011 r. do 20 maja 2013 r., uznając, że czynu tego dopuściła się wspólnie i w porozumieniu z S. K. (1) i inną ustaloną osobą, na podstawie art. 286 § 1 kk w zw. z art. 294 § 1 kk w zw. z art. 12 kk i 33 § 2 kk w zw. z art. 4 § 1 kk, 1(jednego) roku pozbawienia wolności i grzywnę w wysokości 100 stawek dziennych stawek dziennych po 50 zł. każda;

5. oskarżoną K. H. uznał za winną popełnienia zarzucanego jej przestępstwa ustalając, że działała w okresie od 26 marca 2012r. do 31 stycznia 2013 r. i uzyskała zasiłek z tytułu ubezpieczenia chorobowego w wysokości 81.110,92 zł, i za to, na podstawie art. 286 § 1 kk w zw. z art. 12 kk i art. 33 § 2 kk. w zw. z art. 4 § 1 kk., wymierzył jej karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności i grzywnę w wysokości 100 stawek dziennych po 50 złotych każda;

6. oskarżonego T. R. uznał za winnego popełnienia zarzucanego mu przestępstwa i za to, uznając, że czynu tego dopuścił się wspólnie i w porozumieniu z S. K. (1) i inną ustaloną osobą, na podstawie art. 286 § 1 kk w zw. z art. 12 kk i art. 33 § 2 kk, wymierzył mu karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności i grzywnę w wysokości 100 stawek dziennych po 50 złotych każda;

7. na podstawie art. 85 § 1 kk, 86 § 1 kk orzekł wobec S. K. (1) kary łączne: 2 (dwóch) lat pozbawienia wolności i grzywny w wysokości 200 stawek dziennych po 50 złotych każda;

8. na podstawie art. 85 § 1 kk, 86 § 1 kk orzekł wobec A. S. kary łączne: 1 (jednego) roku i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności i grzywny w wysokości 100 stawek dziennych po 50 złotych każda;

9. na podstawie art. 69 § 1 kk, 70 § 1 kk. w zw. z art. 4 § 1 kk, wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności wobec oskarżonych: S. K. (1), K. H. i A. S. warunkowo zawiesił na okres 4 (czterech) lat próby;

10. zasądził od oskarżonych koszty sądowe w tym opłatę na rzecz Skarbu Państwa w wysokości :

- od S. K. (1) 2300 (dwa tysiące trzysta) złotych,

- od Z. S. (1) 1300 (tysiąc trzysta) złotych,

- od K. H. 1180 (tysiąc sto osiemdziesiąt) złotych,

- od A. S. 1300 (tysiąc trzysta) złotych,

- od T. R. 1180 (tysiąc sto osiemdziesiąt) złotych.

Apelację od wyroku wniósł prokurator i obrońca oskarżonych.

Prokurator zaskarżył wyrok w części dotyczącej orzeczenia o karze na niekorzyść oskarżonych Z. S. (1), A. S., S. K. (1), K. H. i T. R. i wyrokowi temu zarzucił obrazę przepisów prawa materialnego w postaci przepisu art. 46 § 1 kk przez nie orzeczenie wobec oskarżonych środków kompensacyjnych w postaci obowiązku naprawienia szkody, podczas gdy na podstawie art. 49 a kpk wniosek w tym zakresie został złożony, a przywołany przepis nakłada na sąd w przypadku skazania, obowiązek orzeczenia/naprawienia wyrządzonej przestępstwem szkody na wniosek pokrzywdzonego lub innej uprawnionej osoby ,

Tak podnosząc, prokurator wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez orzeczenie wobec wszystkich oskarżonych obowiązku naprawienia szkody poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych :

1. przez Z. S. (1) w zakresie czynu VI kwoty 204.628,86 zł;

2. przez S. K. (1) :

- w zakresie czynu VII kwoty 215.439,84 zł,
- w zakresie czynu VIII kwoty 525.610,66 zł,
- w zakresie czynu IX kwoty 178.310,213 zł ,
- w zakresie czynu X kwoty 81.110,92 zł ,
- w zakresie czynu XI kwoty 102.446,44 zł,
- w zakresie czynu XII kwoty 204.628,96 zł ;

3. przez A. S. :

- w zakresie czynu XIII kwoty 525.610,66 zł
- w zakresie czynu XIV kwoty 215.439,94 zł;

4. przez K. H. w zakresie czynu XV kwoty 81.110,92 zł; 5. przez T. R. w zakresie czynu XVI kwoty 178.310,213 zł.

Obrońca oskarżonych wydanemu wyrokowi zarzucił:

„I. obrazę przepisów prawa materialnego, a mianowicie:

1. art. 286 § 1 k.k. poprzez uznanie, że oskarżeni S. K. (1), Z. S. (1), A. S., K. H. oraz T. R. swoim zachowaniem wypełnili znamiona przestępstwa z art. 286 § 1 k.k., podczas gdy:

a. w dacie czynu oskarżeni nie mieli oraz logicznie rzecz postrzegając nie mogliby mieć zamiaru bezpośredniego kierunkowego doprowadzenia pokrzywdzonego do niekorzystnego rozporządzenia mieniem;

b. w opisie czynu zarzucanego oskarżonym brak jest znamienia sposobu doprowadzenia pokrzywdzonego do niekorzystnego rozporządzenia mieniem, przez co należy uznać, że niezrealizowana została struktura przestępstwa z art. 286 § 1 k.k.

II. obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść wyroku, a mianowicie:

1. art. 7 k.p.k. w zw. z art. 5 § 1 k.p.k. poprzez dokonanie oceny dowodów w sposób sprzeczny z zasadami prawidłowego rozumowania oraz wskazaniem wiedzy i doświadczenia życiowego, a zatem w sposób dowolny a nie swobodny, a także w sposób sprzeczny z wyrażoną w art. 5 § 1 k.p.k. zasadą domniemania niewinności, w związku z rozstrzygnięciem wątpliwości na niekorzyść oskarżonych, tj.: uznania mimo braku wystarczających dowodów, iż oskarżeni działali w zamiarze bezpośrednim kierunkowym doprowadzenia pokrzywdzonego do niekorzystnego rozporządzenia mieniem,

2. art. 6 k.p.k. w zw. z art. 170 § 2 i 3 k.p.k. poprzez oddalenie wniosku dowodowego obrońcy adw. G. W. w zakresie uzyskania z Sądu Okręgowego w Szczecinie akt spraw wskazanych we wniosku oraz dokumentacji medycznej i opinii biegłych orzeczników ZUS oraz wskazanej we wniosku informacji z ZUS w wyniku uznania, iż dowody te nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, podczas gdy w rzeczywistości mogły one ujawnić znaczące dla sprawy okoliczności świadczące o braku zamiaru kierunkowego oskarżonych doprowadzenia pokrzywdzonego do niekorzystnego rozporządzenia mieniem, a w konsekwencji doprowadzić do uniewinnienia oskarżonych z powodu braku zrealizowania strony podmiotowej przestępstwa, co w konsekwencji doprowadziło także do naruszenia podstawowej zasady procesowej tj. prawa do obrony oskarżonych;

3. art. 337 § 1 k.p.k. w zw. z art. 332 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 313 § 2 k.p.k. poprzez jego niezastosowanie oraz nieprzeprowadzenie właściwej kontroli formalnej aktu oskarżenia, który posiadał uchybienie formalne w postaci braku dokładnego określenia zarzucanego oskarżonym czynów, a w szczególności brak określenia sposobu jego dokonania, co doprowadziło do przetransponowania uchybień formalnych zawartych w postanowieniach o przedstawieniu oskarżonym zarzutów oraz w akcie oskarżenia do postępowania sądowego w I instancji a w konsekwencji do wydania wadliwego wyroku;

4. art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k. poprzez wydanie wyroku, w którym w opisie czynów zarzucanych oskarżonym brak jest dokładnego określenia przypisywanych oskarżonym czynów, tj. brak jest dokładnego określenia sposobu i okoliczności ich popełnienia;

5. art. 424 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k. poprzez sporządzenie niepełnego i wadliwego uzasadnienia wyroku, w którym brak jest wskazania wszystkich faktów, jakie sąd uznał za udowodnione lub nieudowodnione, w tym w szczególności brak jest znamienia sposobu doprowadzenia pokrzywdzonego do niekorzystnego rozporządzenia mieniem przez oskarżonych, oraz brak jest właściwego wyjaśnienia podstawy prawnej wyroku.

III. błędne ustalenia faktyczne, tj.:

1. uznanie, iż oskarżeni S. K. (1), Z. S. (1), A. S., K. H. oraz T. R. działali w zamiarze bezpośrednim kierunkowym doprowadzenia swoim zachowaniem do niekorzystnego rozporządzenia mieniem przez pokrzywdzonego, podczas gdy w trakcie postępowania dowodowego nie wykazano ponad wszelką wątpliwość, iż w dacie czynów oskarżeni posiadali pewność, że w przyszłości osoby, z którymi zawierano umowy o pracę albo ich dzieci zachorują w sposób uprawniający oskarżonych do przebywania na zwolnieniach lekarskich lub innych.

2. błędne określenie wysokości szkody spowodowanej przez oskarżonych S. K. (2), Z. S. (1), A. S., K. H. oraz T. R. w majątku pokrzywdzonego ZUS Oddział w S..

Z ostrożności procesowej, w razie gdyby Sąd II instancji nie podzielił argumentacji obrony przedstawionej w odniesieniu do powyższych zarzutów, apelujący wyrokowi zarzucił także:

IV. rażąco niewspółmierność kary wymierzonej oskarżonym Z. S. (1) oraz T. R. poprzez jej nie zawieszenie, pomimo zaistnienia przesłanek uprawniających Sąd do zawieszenia wymierzonych tym oskarżonym kar pozbawienia wolności.”

Tak podnosząc, obrońca oskarżonych wniósł o:

1. uchylenie zaskarżonego wyroku na podstawie art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. oraz

2. umorzenie przedmiotowego postępowania, ewentualnie, z ostrożności procesowej, w razie gdyby Sąd nie stwierdził istnienia podstaw do umorzenia postępowania, wniósł o uchylenie orzeczenia oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowni I instancji .

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacji prokuratora nie można od mówić słuszności, zaś apelacja obrońcy oskarżonych okazała się zasadna jedynie w punkcie IV.

Równocześnie w związku z faktem, iż wniosek o uzasadnienie wyroku złożył wyłącznie obrońca oskarżonych adw. G. W. i to w zakresie orzeczonego wobec oskarżonych obowiązku naprawienia szkody, uzasadnienie wyroku na podstawie 423 § 1a kpk zostanie sporządzone tylko w tym przedmiocie.

Ogólnie jedynie wykazać należy, że Sąd Odwoławczy podziela ustalenia faktyczne poczynione przez sąd meriti, z których wynika, że oskarżeni dopuścili się zarzucanych im czynów, bowiem znajdują one oparcie w zgromadzonym materiale dowodowym poddanym ocenie zgodnie zasadami prawidłowego rozumowania, oraz wskazaniemi wiedzy i doświadczenia życiowego. Sąd Apelacyjny dokonał jednak przy tym zmiany zaskarżonego wyroku w zakresie czynu przypisanego S. K. (1) w pkt 3 części dyspozytywnej (czyn opisany w pkt VII części wstępnej) i A. S. w pkt 4 (czyn opisany w pkt XIV części wstępnej) poprzez ustalenie, iż wartość zawyżonego zasiłku z tytułu ubezpieczenia chorobowego oraz zasiłku opiekuńczego wynosi łącznie 211.437,32 zł, o czym orzekł w punkcie I ppkt 1, oraz w zakresie czynu przypisanego S. K. (1) w pkt 3 części dyspozytywnej (czyn opisany w pkt IX części wstępnej) i T. R. w pkt 6 (czyn opisany w pkt XVI części wstępnej) poprzez ustalenie, iż wartość zawyżonego zasiłku z tytułu ubezpieczenia chorobowego oraz zasiłku opiekuńczego wynosi łącznie 173.927,99 zł o czym orzekł w punkcie I ppkt 2 wydanego wyroku. Było to konieczne, albowiem sąd rozstrzygający przyjął wartości zasiłków w wysokościach wskazanych przez prokuratora, przy czym ich faktyczna wysokość była inna, a mianowicie niższa niż ta podana w akcie oskarżenia, co wynika z pism Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z dnia 25 kwietnia 2017 r. i 16 maja 2017 r. (k- 1864, 1870).

Równocześnie Sąd Odwoławczy uznał, iż w przypadku oskarżonych Z. S. (1) i T. R. należało orzec karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, dlatego też orzekł o tym w punkcie I ppkt 3 wyroku.

Sąd Apelacyjny nie podzielił przy tym stanowiska Sądu Okręgowego i przedstawionego w tym zakresie jego uzasadniania w jakim uznał on, iż niemożliwym jest zasądzenie wobec oskarżonych obowiązku naprawienia szkody w trybie art. 46 § 1 kk.

Art. 415 § 5 zd. 2 k.p.k. (obecnie art. 415 § 1 zd. 2 kpk) stanowi, że nawiązki na rzecz pokrzywdzonego, obowiązku naprawienia szkody lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę nie orzeka się, jeżeli roszczenie wynikające z popełnienia przestępstwa jest przedmiotem innego postępowania albo o roszczeniu tym prawomocnie orzeczono. Oznacza to zatem kategoryczny zakaz rozstrzygania w różnych postępowaniach o tej samej szkodzie, a co za tym idzie kumulowania tytułów egzekucyjnych wynikających z różnych orzeczeń. Jeżeli zatem roszczenie wynikające z popełnienia przestępstwa jest przedmiotem innego postępowania albo o roszczeniu tym prawomocnie orzeczono, to nie jest możliwe ponowne orzekanie o obowiązku naprawienia szkody. Słowo „roszczenie” o którym mowa w art. 415 § 5 zd. 2 kpk (obecnie art. 415 § 1 zd. 2 kpk) jakkolwiek nie zostało zdefiniowane przez ustawodawcę, to kierując się dyrektywami wykładni językowej przyjąć należy, że chodzi tu o postać prawa podmiotowego funkcjonującego w obrębie szeroko rozumianego prawa cywilnego. Jak wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 15 maja 2012 r. IV KK 411/2011, LEX 1212387 odwołując się do wykładni językowej, systemowej i funkcjonalnej „ Co prawda ustawodawca nie zdefiniował słowa "roszczenie", niemniej jednak należy przyjąć, że chodzi tu o postać prawa podmiotowego funkcjonującego w obrębie szeroko rozumianego prawa cywilnego w kontekście cywilistycznym. Według nauki prawa "roszczenie" polega na tym, że "uprawniony może od konkretnej osoby żądać konkretnego zachowania się" (zob. A. Wolter: Prawo cywilne, Warszawa 1972, s. 115). Treścią "roszczenia", a zarazem powinno zachowania się, może być czynienie, zaniechanie lub znoszenie [zob. M. Safjan (red.): System prawa cywilnego,

Warszawa 2007, t. I, s. 707].” Na takie rozumienie pojęcie „roszczenie” po przeprowadzeniu wykładni językowej przy zastosowaniu dyrektyw historycznych i systemowych, wskazał również Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 19 stycznia 2017 r., I KZP 15/16; OSNKW 2017/3/14, KZS 2017/3/19, LEX nr 2188619, Prok.i Pr.-wkł. 2017/3/12, Biul.SN 2017/3/17, M. Prawn. 2017/4/171 „ Pierwotnie " klauzula antykumulacyjna" znajdowała się w przepisie art. 415 § 5 k.p.k. w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 10 stycznia 2003 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego, ustawy - Przepisy wprowadzające Kodeks postępowania karnego, ustawy o świadku koronnym oraz ustawy o ochronie informacji niejawnych (Dz.U. Nr 17, poz. 155). Regulacja zawarta w art. 415 § 5 k.p.k. umieszczona została w przepisach dotyczących instytucji powództwa cywilnego w postępowaniu karnym. W uzasadnieniu projektu zmiany Kodeksu postępowania karnego podano, że: "Nowe brzmienie art. 415 jest próbą (w powiązaniu z art. 107 § 2) uporządkowania zagadnienia orzekania o naprawieniu szkody wyrządzonej przez przestępstwo. Przewiduje się przede wszystkim konsekwentny zakaz kumulowania rozstrzygnięć o charakterze kompensacyjnym, jeżeli odnoszą się do tej samej szkody (krzywdy). Z tego powodu proponuje się zakaz zasądzania odszkodowania (na skutek powództwa adhezyjnego lub z urzędu) w sytuacji, gdy sąd zobowiązuje sprawcę do naprawienia szkody lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę na podstawie przepisów prawa karnego, względnie orzeka nawiązkę na rzecz pokrzywdzonego" (druk nr 182 Sejmu RPIV kadencji). Ustawą z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw art. 415 k.p.k. został gruntownie przebudowany, co wiązało się z uchynieniem przepisów dotyczących instytucji powództwa cywilnego. W następstwie tej zmiany zapis ustawowy znajdujący się dotychczas w art. 415 § 5 k.p.k. umiejscowiony został w art. 415 § 1 k.p.k. Opisaną wyżej ustawą wprowadzono do prawa karnego materialnego instytucję środków kompensacyjnych (Rozdział Va Kodeksu karnego). Powództwo adhezyjne stanowiło środek, w oparciu o który pokrzywdzony mógł dochodzić w procesie karnym roszczeń wynikających z popełnionego przestępstwa. W wyniku derogacji tej instytucji istotnie wzrosła rola środków kompensacyjnych, gdyż są to jedyne instrumenty dostępne pokrzywdzonemu do dochodzenia roszczeń cywilnych wynikających z popełnionego przestępstwa. Jednocześnie należy zauważyć, że nowelizacja art. 46 k.k. jednoznacznie przesądziła o cywilnoprawnym charakterze tej instytucji, skoro art. 46 § 1 k.k. stanowi, że orzekając o obowiązku naprawienia szkody lub zadośćuczynieniu, stosuje się przepisy prawa cywilnego [por. M. Iwański, M. Jakubowski, K. Pałka (w:) W. Wróbel (red.): Nowelizacja prawa karnego 2015. Komentarz. Kraków 2015, s. 180-181; P. Gensikowski: Charakter prawny obowiązku naprawienia szkody lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w świetle projektów nowelizacji Kodeksu karnego (w:) D. Kala, I. Zgoliński (red.): Reforma prawa karnego materialnego i procesowego z 2015 roku. Wybrane zagadnienia. Warszawa 2015, s. 62 i n.]”

Uznając zatem, że „roszczenie” wskazane w art. 415 § 5 zd. 2 kpk (obecnie art. 415§ 1 zd. 2 kpk) jest postrzegane wyłącznie w zakresie cywilistycznym, to konsekwencją tego musi być niemożność uznania rozstrzygnięć innych niż sądowe oraz innych niż sądowe postępowań za przeszkodę do orzeczenia naprawienia obowiązku szkody na podstawie art. 46 § 1 kk. Klauzula antykumulacyjna nie ma więc zastosowania w przypadku decyzji organów administracji publicznej. Na potwierdzenie wskazać tu należy chociażby przywołane już post. Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2012 r., IV KK 411/11, „Użytego w art. 415 § 5 zd. 2 kpk zwrotu „o roszczeniu tym prawomocnie orzeczono” nie należy wiązać z decyzjami organów administracji publicznej, a więc decyzjami podatkowymi”, oraz „cel tzw. klauzuli antykumulacyjnej nie wchodzi w rachubę w razie uszczuplenia należności podatkowej. Odwrotnie, ustawodawca daje tu jasny sygnał, że przy dochodzeniu takiej należności dozwolone, a wręcz nakazane jest sięganie po różne środki prawne, a więc i po środki probacyjne, które nie tylko wzmacniają i urealniamy dolegliwość kary, ale i służą zaspokajaniu prawnie chronionego interesu pokrzywdzonego Skarbu Państwa”. Podobne stanowisko wyraził Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 7 listopada 2014 r., IV KK 129/14; LEX nr 1552151, „Nie jest „innym postępowaniem” w rozumieniu art. 415 § 5 zd. 2 k.p.k. postępowanie likwidacyjne prowadzone przez zakład ubezpieczeń, natomiast ugoda zawarta przed ubezpieczycielem nie wypełnia kryteriów kolejnej przesłanki zastosowania klauzuli antykumulacyjnej, w postaci „prawomocnego orzeczenia o roszczeniu”, a w konsekwencji, jako decyzja organu pozasądowego, nie powoduje „stanu rzeczy osądzonej”, czy Sąd Najwyższy w cytowanym już postanowieniu z dnia 19 stycznia 2017 r. I KZP 15/16, „Klauzula antykumulacyjna określona w art. 415 § 1 zd. 2 kpk nie ma zastosowania w wypadku nałożenia na oskarżonego na podstawie art. 67 § 3 kk obowiązku naprawienia szkody przez uiszczenie na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych należności publicznoprawnej w postaci zaległych składek na ubezpieczenie społeczne”, a także Sąd Okręgowy w Elblągu w wyroku z dnia 11 czerwca 2015 r. VI Ka 187/15; LEX nr 1829864 „Nie jest „innym

postępowaniem” w rozumieniu art. 415 § 5 zd, drugie kpk administracyjne postępowanie egzekucyjne prowadzone przez ZUS”.

Skoro zatem administracyjne tytuły egzekucyjne wystawione przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. przeciwko oskarżonym nie spełniają wymogów „roszczenia” rozumianego jako prawo podmiotowe, funkcjonujące w obrębie prawa cywilnego, to w istocie klauzula antykumulacyjna nie stoi na przeszkodzie orzeczenia wobec oskarżonych obowiązku naprawienia szkody na podstawie art. 46 § 1 k.k. (por. wyrok Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 12 lipca 2013 r. II Ka 285/13; LEX nr 1717904). A zatem przeciwnie rozstrzygnięcie Sądu meriti nastąpiło z obrazą art. 46 § 1 k.k.

Z tego względu Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że na zasadzie art. 46 § 1 k.k. orzekł środek karny w postaci obowiązku naprawienia szkody poprzez zapłacenie na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.:

- w zakresie czynu przypisanego w pkt 2 (czyn opisany w pkt VI części wstępnej) i pkt 3 (czyn opisany w pkt XII części wstępnej) od Z. S. (1) i S. K. (1) solidarnie kwotę 204.628,96 zł (dwieście cztery tysiące sześćset dwadzieścia osiem i 96/100),

- w zakresie czynu przypisanego w pkt 4 (czyn opisany w pkt XIII części wstępnej) i pkt 3 (czyn opisany w pkt VIII części wstępnej) od A. S. i S. K. (1) solidarnie kwotę 525.601,66 zł (pięćset dwadzieścia pięć tysięcy sześćset jeden i 66/100),

- w zakresie czynu przypisanego w pkt 4 (czyn opisany w pkt XIV części wstępnej) i pkt 3 (czyn opisany w pkt VII części wstępnej) od A. S. i S. K. (1) solidarnie kwotę 211.437,32 zł (dwieście jednaście tysięcy czterysta trzydzieści siedem i 32/100),

- w zakresie czynu przypisanego w pkt 5 (czyn opisany w pkt XV części wstępnej) i pkt 3 (czyn opisany w pkt X części wstępnej) od K. H. i S. K. (1) solidarnie kwotę 81.110,92 zł (osiemdziesiąt jeden tysięcy sto dziesięć i 92/100),

- w zakresie czynu przypisanego w pkt 6 (czyn opisany w pkt XVI części wstępnej) i pkt 3 (czyn opisany w pkt IX części wstępnej) od T. R. i S. K. (1) solidarnie kwotę 173.927,99 zł (sto siedemdziesiąt trzy tysiące dziewięćset dwadzieścia siedem i 99/100),

- w zakresie czynu przypisanego w pkt 3 (czyn opisany w pkt XI części wstępnej) od S. K. (1) kwotę 102.446,44 zł (sto dwa tysiące czterysta czterdzieści sześć i 44/100).

W pozostałym zakresie, wyrok jako zasadny, Sąd Apelacyjny utrzymał w mocy.

O kosztach postępowania odwoławczego Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 635 kpk i art. 2 ust. 1 pkt 3 i 4, art. 3 ust. 1, art. 8 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych (Dz.U. z 1983r. Nr 49 poz. 223 ze zm.).

Urszula Iwanowska Janusz Jaromin Andrzej Wiśniewski